

พุทธศาสนาในอาเซียน : วิเคราะห์การปกครองระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ที่ส่งผลต่อพระพุทธศาสนาใน สปป.ลาว

Buddhism in ASEAN : Case Study of Lao People' Democratic Republic, Communist Regime Affected on Buddhism

ชฎาพร จินชานา และ ภาวิณี อุ่นวัฒนา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “พุทธศาสนาในอาเซียน : วิเคราะห์การปกครองระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ที่ส่งผลต่อพระพุทธศาสนาใน สปป.ลาว” เพื่อศึกษาระบบคอมมิวนิสต์ที่ส่งผลต่อพระสงฆ์ใน สปป.ลาว กับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นระบบคอมมิวนิสต์และเพื่อใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาอาเซียนศึกษา

ผู้วิจัยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และนำเสนอรายงานแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า สปป.ลาว ปกครองระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2518 ตำแหน่งประธานาธิบดีหรือประธานประเทศได้แก่ เจ้าสุภานุวงศ์อยู่ในตำแหน่งตั้งแต่ พ.ศ.2518-2534 และนายกรัฐมนตรีคนแรกของลาวคือ ไกสอน พมวิหาน อยู่ในตำแหน่งตั้งแต่ พ.ศ.2518-2534 ระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ส่งผลต่อพระสงฆ์ของ สปป.ลาว ตั้งแต่ พ.ศ.2518-2525 พระสงฆ์ลาวได้รับการอบรมอุดมการณ์สังคมนิยม แนวคิด มาร์กซ-เลนิน ที่กล่าวถึง “ความเท่าเทียมโดยทุกคนต้องเท่าเทียมกันในการทำงานและได้ส่วนแบ่งตามปริมาณงานที่ลงแรงไป” รัฐบาลใช้นโยบายยุทธวิธีประนีประนอมในการใช้พุทธศาสนาเพื่อสร้างความชอบธรรมให้รัฐบาล สปป.ลาว โดยมอบหมายงานด้านการพัฒนาประเทศให้กับพระสงฆ์ เพื่อฝึกอบรมความรู้ด้านยาสมุนไพรพื้นบ้าน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะพระสงฆ์มีบทบาททางด้านจิตใจกับประชาชน รัฐบาลจึงหวังว่าพระสงฆ์ลาวจะช่วยฟื้นฟูประเทศสู่ความเจริญรุ่งเรือง เช่น รัฐบาลประกาศว่า “พระสงฆ์สามารถทำอะไรทำนา ปลูกพืชสวนครัวได้เพื่อเป็นการช่วยเหลือชาวบ้านและเศรษฐกิจของชาติ เมื่อบ้านเมืองสงบเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความอุดมสมบูรณ์ทางพืชพันธุ์ธัญญาหารพระสงฆ์ก็ได้หยุดการทำอะไรทำนาและประชาชนก็ให้การอุปถัมภ์ค้ำจุนต่อพระพุทธศาสนาดังเดิม” ในแง่ของการปกครองสงฆ์โดยยกเลิกโครงสร้างการบริหารแบบเก่า จากเดิมองค์กรสูงสุดในด้านการบริหารและผู้นำของคณะสงฆ์ลาว คือ สมเด็จพระสังฆราช ถูกแทนที่โดยคณะกรรมการซึ่งรวมพุทธศาสนาแบบธรรมยุติกนิกายและมหานิกายเข้าด้วยกันเรียกว่า “พระสงฆ์ลาว”

คำสำคัญ : สปป.ลาว, พุทธศาสนา, ระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์

Abstract

The objective of this research was to study Communist Regime affected Buddhism in Lao PDR. In addition, the result of this research can be used to revise and develop teaching techniques in ASEAN Study.

The historical and descriptive analysis were used to analyzed the data. The result revealed that since 1975,LaoPDR has been ruled by a Marxist and communist government. Prince Souphanouvong was the first President of Laos and Kaysone Phomvihane was the first Prime Minister from 1975 to 1991. Mark hypothesized that socialism would eventually give way to a communist stage of social development,which would be a classless, stateless, humane society erected on common ownership and the principle of “From each according to his ability,to each according to his needs.” Buddhism has long been one of the most important social forces in Laos. Theravada Buddhism has coexisted peacefully since its introduction to the country with the local polytheism. The LaoPDR government’s efforts to consolidate its authority also continues to influence Buddhism. The government taught that Marxism and Buddhism were basically compatible because both disciplines stated that all men are equal and both aimed to end suffering. From 1975-1982, it was announced that the monks can grow rice, local herbs, and study science and technology. There were equal opportunities for people to do their work and the country flourished. Monks are treated with respect and admiration. Nowadays Sangha Council of Thammayudh and Mahanikai is substituted for the Supreme Patriarch or Sangharaja.

Keywords : LaoPDR ; Buddhism; Communist Socialist

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

เดิมพุทธศาสนาในลาวเป็นที่นับถือกันเฉพาะในหมู่ชนชั้นสูงเท่านั้น ส่วนประชาชนโดยทั่วไปนับถือผีสางเทวดา กระทั่งสมัยพระเจ้าฟ้างุ้มครองราชย์ (พ.ศ.1896-1916) ได้ส่งคณะทูตเชิญพระราชสาสน์และเครื่องมงคลราชบรรณาการไปถวายกษัตริย์กรุงกัมพูชาผู้เป็นพระสัสสุระ (พ่อตา) ขอให้ส่งพระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิและพระไตรปิฎกไปเผยแผ่ในลาว กษัตริย์กัมพูชาได้พระราชทานพระพุทธรูปปญฺจโลหะพระนามว่า “พระบาง” หรือ “พระบางพุทธลาวันต์” หรือพระพุทธรูปปางห้ามญาติ ให้ไปเป็นที่สักการบูชา นอกจากนั้นยังมีพระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นักปราชญ์พระไตรปิฎก หน่อพระศรีมหาโพธิ์ ช่างหล่อพระพุทธรูป โยมอุปฐากพระภิกษุ 1,000 คน บริวารนักปราชญ์ 3,000 คน ฯลฯ ให้แก่ลาวพระพุทธรูปที่ตั้งมั่นในลาวนั้นแม้ลาวจะได้รับไปจากกัมพูชา แต่กัมพูชาเองก็ได้รับอิทธิพลทางพุทธศาสนาไปจากลังกาและไทยอีกทอดหนึ่ง เพราะฉะนั้น

พระพุทธศาสนาที่ลาวได้รับไปจากกัมพูชา จึงไม่แตกต่างกับพระพุทธศาสนาในไทยมากนักเพราะเป็นนิกายหินยานแบบลังกาวงศ์

พุทธศาสนาในลาวเสื่อมไปบ้างเมื่อตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส 60 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2436-2496 จนได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส พรรคคอมมิวนิสต์ปฏิวัติแห่งประชาชนลาวได้ยึดอำนาจจากรัฐบาลฝ่ายอนุรักษนิยม พรรคคอมมิวนิสต์ได้กวาดล้างศาสนา สั่งห้ามไม่ให้ทำบุญตักบาตร บังคับพระสงฆ์ทำนา เลี้ยงสัตว์และเข้ารับการอบรมหลักการปกครองลัทธิมาร์กซ์ เมื่อขาดการอุปถัมภ์บำรุงจากทางบ้านเมืองทำให้พุทธศาสนาเสื่อมถอย ในพ.ศ. 2506 รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรลาวและคณะสงฆ์ลาวได้ติดต่อขอพระเถระฝ่ายไทยไปช่วยจัดระบบการศึกษาพระปริยัติธรรม ทางรัฐบาลไทยโดยกรมการศาสนาได้เสนอพระธรรมวรนายก อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นหัวหน้าคณะธรรมทูตไทยไปจัดการศึกษาพุทธศาสนาในลาว

ปัจจุบันพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติลาว ประชาชนชาวลาวประมาณร้อยละ 90 นับถือพุทธศาสนา ปฏิบัติตามประเพณีอย่างเคร่งครัด เช่น ประชาชนลาวผู้ชายเมื่ออายุครบ 10 ปี บริบูรณ์แล้วจะบวชเป็นสามเณร เมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์จะบวชเป็นภิกษุกันเกือบทุกคน แต่เนื่องจากการปกครองระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ของ สปป.ลาว ส่งผลให้ตกอยู่ใต้อำนาจของรัฐบาลพรรคประชาชนปฏิวัติลาวผู้วิจัยจึงต้องการวิเคราะห์ระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ว่าส่งผลกระทบต่อหรือมีบทบาทอย่างไรทางด้านพระพุทธศาสนาใน สปป.ลาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ใน สปป.ลาว
2. เพื่อวิเคราะห์ผลของระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ต่อพระพุทธศาสนา
3. เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาอาเซียนศึกษา

คำถามการวิจัย

ระบอบคอมมิวนิสต์ส่งผลต่อพระสงฆ์ใน สปป.ลาวอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาพุทธศาสนาใน สปป.ลาว โดยนำระบอบการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ที่มีผลต่อการปฏิบัติของพระสงฆ์ลาว หรือกฎระเบียบต่างๆที่รัฐบาลกำหนดมาศึกษาผลกระทบต่อพระสงฆ์ และจากสภาพจริงในการลงพื้นที่ที่ สปป.ลาว

วิธีการศึกษา

การวิเคราะห์การปกครองระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ใน สปป.ลาว ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการกำหนดหัวข้อศึกษาค้นคว้า การกำหนดแหล่งข้อมูล ตลอดจนการศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์ชาติลาว
2. การพรรณนา ได้แก่ วิธีเสนอผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และเสนอรายงานแบบพรรณนา โดยใช้แหล่งข้อมูลส่วนกลาง ได้แก่ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ส่วนแหล่งข้อมูลท้องถิ่น ได้แก่ แขวงหลวงพระบาง และแขวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

เมื่อขบวนการประเทศลาว หรือพรรคคอมมิวนิสต์ปฏิวัติแห่งประเทศไทยลาวยึดอำนาจและได้รับการสถาปนาการปกครองใหม่ภายใต้ชื่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 นับเป็นการเริ่มต้นของระบอบสังคมนิยมในประเทศสปป.ลาวอย่างเต็มรูปแบบ รัฐบาลได้กำหนดโครงสร้าง การเมือง การปกครองตามแบบการปกครองของประเทศสังคมนิยม องค์การปกครองที่สำคัญคือ พรรคสภาแห่งชาติ รัฐบาลและแนวลาสร้างชาติ โดยมีพรรคประชาชนปฏิวัติลาว เป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดในการปกครอง กำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และนโยบายต่างประเทศ สิ่งสำคัญเร่งด่วนประการแรกในการจัดระเบียบปกครองประเทศของรัฐบาล สปป. ลาว คือ การส่งข้าราชการทหารและนักการเมืองของระบอบการปกครองเก่าไปเข้าค่ายสัมมนา (ค่ายกักกัน) เพื่ออบรมอุดมการณ์ทางการเมือง รับทราบนโยบายของพรรค และได้ยุบเลิกองค์กรต่างๆ ที่เป็นอิสระจากอำนาจรัฐเช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นต้น กลไกสำคัญที่รัฐบาลใช้ในการผนวกองค์กรทางสังคมของลาว ได้แก่ แนวลาสร้างชาติได้ถูกเปลี่ยนชื่อเป็นแนวลาสร้างชาติ อันเป็นองค์กรที่มีเครือข่าย ครอบคลุมองค์กรทางสังคมต่างๆ ที่เคยเป็นอิสระเช่น คณะสงฆ์ของพุทธศาสนา กลุ่มนักธุรกิจ ชนกลุ่มน้อย สหพันธ์กรรมกร องค์กรหนุ่มสาว สหพันธ์สตรี เป็นต้น

รัฐบาลได้จัดส่งสมาชิกพรรคและทหารมาตั้งถิ่นฐานอยู่ทุกชุมชนในเขตปลดปล่อยใหม่ เพื่อทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษา และสังคม ประชาชนถูกรวมตัวกันเป็นองค์กรต่างๆ ภายใต้การดูแลของสมาชิกพรรคอย่างใกล้ชิด คณะกรรมการดังกล่าวจะเชิญประชาชนลาวทุกคนให้เข้าร่วมการอบรมการเมือง และสังคม ซึ่งมักจะจัดขึ้นภายในวัด ให้เข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและพุทธศาสนาสมัยสังคมนิยมในลาว ที่ค่ายสัมมนาจะถูกอบรมนานกว่าประชาชน ส่วนเยาวชนหนุ่มสาวจะได้รับการดูแล เป็นพิเศษจากพรรค เพื่ออบรมให้เป็นคนสังคมนิยมรุ่นใหม่ นอกจากนั้น รัฐบาลได้พยายามปฏิรูปด้านการเกษตรกรรม โดยการทำสหกรณ์ กสิกรรมรวมหมู่(นารวม)มาใช้ เพื่อหวังว่าจะสามารถสร้างรายได้นำมาบริหารรัฐ และพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นที่จะต้องรวมเอากรรมสิทธิ์ของปัจจัยการผลิตทั้งหมดไว้ด้วยกัน อีกประการหนึ่ง เพราะสาเหตุทางการเมือง รัฐบาลเชื่อว่าหากชักจูงให้ชาวนา ชาวไร่เข้าร่วมตัวในสหกรณ์ พวกเขาจะกำหนดความเป็นปัจเจกบุคคล (ทุนนิยม) ในทางเศรษฐกิจและยังเป็นโครงสร้างทางการเมืองหลักอีกด้วย ที่สำคัญอย่างเท่าเทียมกันหากมีการจัดโครงสร้างเช่นนี้แล้ว ก็สามารถโอนผลิตผลส่วนเกินเข้าสู่รัฐได้โดยไม่มีต่อต้านจากชาวนา ชาวไร่ชาวนา

นอกจากด้านการเมือง การปกครองและวิถีชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงแล้ว ทางด้านสถาบันศาสนา ก็ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารปกครองของคณะสงฆ์ด้วย ดังนี้

1. ยกเลิกโครงสร้างการบริหาร การปกครองของคณะสงฆ์ในแบบเก่า องค์กรสูงสุดในด้านการบริหารและผู้นำของคณะสงฆ์ลาว ได้แก่มหาเถรสมาคม ซึ่งประกอบด้วย สมเด็จพระสังฆราช และพระราชาคณะอาวุโสจำนวนหนึ่งได้รับ การยกเลิกพร้อมๆ กับการล่มสลายของระบบกษัตริย์ แล้วถูกแทนที่ด้วยคณะกรรมการชุดหนึ่งซึ่งมีหน้าที่ดูแล และดำเนินการจัดตั้ง ปกครองและบริหารสงฆ์ในรูปแบบใหม่ โดยรวมเอาธรรมยุติกนิกายและมหานิกายเข้าด้วยกันเรียกว่า พระสงฆ์ลาว

2. พรรคประชาชนปฏิวัติลาวจัดให้มีการประชุม อบรมสั่งสอนทาง การเมืองสำหรับพระภิกษุสามเณรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์สังคมนิยม พระสงฆ์ควรจะได้รับรู้แนวคิดมาร์กซ์-เลนิน เพิ่มเติมเพื่อนำใช้ในการเทศน์แก่ ประชาชนให้รับรู้แนวความคิด และนโยบายของรัฐบาลด้วย

3. ยุทธวิธีการประนีประนอม ในการใช้พุทธศาสนาเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาล สปป. ลาว ตลอดจนสนับสนุนลัทธิมาร์กซ์-เลนิน รัฐบาลใหม่ จึงมอบหมายงานด้านการพัฒนาประเทศให้กับพระสงฆ์เพื่อนำไปปฏิบัติ รัฐบาลได้ตั้งโรงเรียนและวิทยาลัยเทคนิคสำหรับพระสงฆ์ เพื่อฝึกอบรมความรู้ด้านยาสมุนไพรพื้นบ้าน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนด้านสังคม จากคำกล่าวเปิดหลักสูตรการฝึกครูพระพุทธศาสนา ที่เวียงจันทน์ ในเดือน ตุลาคม พ.ศ.2519 ของนายพุมิ วงวิจิต รัฐมนตรีกระทรวงศึกษา กีฬาและศาสนา ได้กล่าวถึงบทบาทของพระสงฆ์และการเทศนาสั่งสอนประชาชนในระบอบใหม่ไว้ว่า

“... พระสงฆ์ควรที่จะศึกษาเรื่องการเมืองเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิวัติที่ เกิดขึ้น ซึ่งจะ ทำให้พระสงฆ์สามารถปฏิบัติงานเคียงคู่กับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองได้... พระสงฆ์ที่เทศนาสั่งสอนประชาชนในเขตชนบทต้องเข้าใจประชาชนที่มาพึ่งเทศน์ และต้องเลือกคำสอนที่เหมาะสมที่จะ ให้แก่ประชาชนเพื่อที่จะเปลี่ยนแนวความคิดของพวกเขา ถ้าเทศนาเกี่ยวกับเรื่องพุทธศาสนาในยุคโบราณเพียงอย่างเดียว จะทำให้ประชาชนไม่เข้าใจและไม่สามารถเห็นถึงความสัมพันธ์ที่จะ นำมาใช้กับความเป็นจริงในปัจจุบันได้ ทั้งนี้พระสงฆ์ควรที่จะผสมเรื่องราวทางการเมืองปัจจุบัน และเรื่องพุทธศาสนาเข้าไปในการเทศนาแต่ละครั้งด้วย ตัวอย่างเช่น นโยบายของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและพุทธศาสนาสมัยสังคมนิยมในลาว...”

รัฐบาลซึ่งต้องการให้พระสงฆ์เทศนา สั่งสอนประชาชน กระตุ้นให้ประชาชน เข้าใจนโยบาย ทั้งหมดของพรรคและรัฐบาล โดยโยงให้เป็นแนวทางเดียวกับคำสอนของพระพุทธเจ้าซึ่งประชาชน จะต้องปฏิบัติตาม ดังนั้นจะไม่มีคนที่เกียจคร้าน จะมีแต่คนที่ขยันทำงานให้ประเทศเจริญรุ่งเรือง ถ้าพระสงฆ์สามารถทำได้เช่นนี้ นั่นหมายความว่าพระสงฆ์มีส่วนช่วยฟื้นฟูทางเศรษฐกิจ ถึงแม้ว่า รัฐบาล สปป. ลาว จะควบคุมเนื้อหาในการเทศน์และแสดงธรรมของพระสงฆ์ แต่จำต้องยอมให้พระสงฆ์ยังคงมีบทบาทในการสอนหนังสือให้ความรู้แก่ประชาชนลาวเช่นเดิม ส่วนหนึ่งมีเหตุผลมาจากการอพยพออกนอกประเทศของประชาชนลาวตั้งแต่ พ.ศ.2518 จนถึงช่วง พ.ศ. 2523 ทำให้เกิดความขาดแคลน บุคลากรครูอาจารย์ ส่วนข้าราชการผู้มีความรู้ในช่วงรัฐบาลราชอาณาจักรลาวนั้น ก็ถูกส่งตัวไปสัมนนภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปัจจัยที่ทำให้รัฐบาล สปป. ลาว มีนโยบายเข้มงวดต่อพุทธศาสนาในช่วง พ.ศ.2518-2523 เนื่องจากอุดมการณ์ทางการเมืองในกระแสการปฏิวัติที่แรงกล้า แนวคิดมาร์กซ์-เลนิน มีอิทธิพลเพื่อใช้ในการปฏิวัติ ถึงแม้ว่าพุทธศาสนามีความผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวลาวมาช้านานก็ตาม แต่เนื่องจากแนวคิดมาร์กซ์-เลนิน เรื่องความเท่าเทียม

“โดยทุกคนต้องเท่าเทียมกันในการทำงานและได้รับส่วนแบ่งตามปริมาณงาน ที่ลงแรงไป” ซึ่งความคิดเหล่านี้ไม่สอดคล้องกับกิจวัตรของพระสงฆ์ที่ไม่ต้องออกไปทำงานและบิณฑบาตเพื่อรับอาหาร ถึงแม้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศลาว จะมีความต้องการทำบุญตักบาตรเป็นปกติ แต่ด้วยกระแสของการปฏิวัติที่เกิดขึ้นใน ขณะนั้นเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้รัฐบาล สปป. ลาว มีนโยบายเข้มงวดต่อพุทธศาสนา โดยพระสงฆ์จะต้องออกไปทำไร่สวนครัว ปลูกผัก สอนหนังสือ และได้รับอาหาร ตามส่วนแบ่งจากงานที่ทำ

พอสรุปได้ว่า ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครองพระภิกษุสามเณรมีการดำรงชีวิตไม่ลำบากมากนัก โดยอาศัยอาหารการฉันและปัจจัยจากชาวบ้านมาทำบุญ ส่วนกิจของสงฆ์ก็มีการทำวัตรสวดมนต์สร้าง และบูรณะอาคาร พุทธสถานที่ชำรุด ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองในช่วงแรกจำนวนพระภิกษุ สามเณรลดลง การดำรงชีวิต ตลอดจนการปฏิบัติศาสนกิจค่อนข้างลำบาก เนื่องจากเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมือง และมีภัยธรรมชาติคุกคามจึงทำให้ชาวบ้านไม่ค่อยมาทำบุญกันที่วัด จนกระทั่งรัฐบาลใหม่มีเสถียรภาพทางการเมืองการอุปถัมภ์ปัจจัย 4 ของชาวบ้านเริ่มมีมากขึ้น จำนวนพระภิกษุสามเณรก็มีมากขึ้นตามลำดับ

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและพุทธศาสนาในช่วง พ.ศ.2518 ถึง 2558 การเปลี่ยนแปลงพุทธศาสนาในช่วงนี้มีขึ้นในด้านโครงสร้างของสถาบัน การปกครองพระสงฆ์ลาว ซึ่งระดับความอ่อนปรนต่อศาสนานั้นมีความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจที่มีความเสรีมากขึ้น ใน พ.ศ.2529 เมื่อลาวได้ปฏิรูปเศรษฐกิจเสรีขึ้น เรียกว่านโยบาย “จินตนาการใหม่” หรือ “กลไกเศรษฐกิจใหม่” (New Economic Mechanism) ดำเนินนโยบายเปิดประเทศ จากที่เคยได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มประเทศสังคมนิยมเพียงอย่างเดียวก็หันมาปรับปรุงความสัมพันธ์ และได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มประเทศโลกเสรีด้วย ซึ่งส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากภัยธรรมชาติที่เกิดจากภาวะฝนแล้งในต้นปี พ.ศ.2521 และเกิดอุทกภัยในเดือนกันยายนปีเดียวกัน การล่มสลายของค่ายโลกสังคมนิยม ในกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออกช่วงปี พ.ศ.2532 และการล่มสลายของสหภาพโซเวียตใน พ.ศ.2534 ดังนั้นใน พ.ศ. 2532 คณะสงฆ์จึงได้มีการประชุมพระสงฆ์ขึ้นที่นครหลวงเวียงจันทน์ โดยที่ประชุมเห็นว่าพุทธศาสนาควรเดินเคียงคู่ไปกับ อุดมการณ์สังคมนิยมภายใต้การนำของพรรค นอกจากนี้การประชุมใหญ่ครั้งที่ 5 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวใน ระหว่างวันที่ 27-29 มีนาคม พ.ศ. 2534 ได้กำหนดแนวทางด้านศาสนาไว้ ดังนี้

1. สืบต่อปฏิบัตินโยบายอันถูกต้องของพรรคและรัฐต่อศาสนา เคารพ สิทธิเสรีภาพในการเชื่อถือ และไม่เชื่อถือของพลเมือง เคารพความเสมอภาคของศาสนาต่างๆ สร้างเงื่อนไขอำนวยความสะดวกให้ศาสนาต่างๆ โดยเฉพาะพระพุทธรูปศาสนา ให้มีอิสระในการนับถือปฏิบัติ มีส่วนในการอบรมสั่งสอน อุบาสก อุบาสิกาทั้งหลาย ให้เป็นพลเมืองที่ดี

2. รัฐจะสืบต่อและร่วมมือกับพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ปรับปรุงและเสริมขยายระบบโรงเรียนสงฆ์ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นโดยมีเนื้อหา ทั้งทางธรรม และทางโลก

3. สนับสนุนให้พระสงฆ์สามเณรและนักบวชทั้งหลาย ให้มีส่วนในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่างๆ และภารกิจของบ้านเมือง การกำหนดแนวทางด้านศาสนาดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นถึงนโยบายอ่อนปรนทางศาสนาของรัฐบาล สปป. ลาว โดยเฉพาะพุทธศาสนาให้มีแนวทางไปในทิศทางเดียวกันกับนโยบายของรัฐบาล

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การให้สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาต่างกล่าวอ้างได้เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของ รัฐบาลที่จะให้พุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการควบคุมประชาชนให้อยู่ในระบบสังคมนิยมแบบลาวได้ จะเห็นได้จากการที่รัฐบาลสนับสนุนให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และภารกิจของบ้านเมือง อีกทั้งการให้การสนับสนุนการศึกษา แก่พระสงฆ์ในระดับต่างๆด้วย เพราะรัฐบาลมีความเห็นว่าสถาบันสงฆ์นั้น มีความใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อความคิดของประชาชนลาวเป็นอย่างมาก เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ.2534 รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว ฉบับแรกถูกรับรอง และประกาศ ใช้อย่างเป็นทางการ ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มี 2 มาตรา ที่บ่งบอกถึงสิทธิพลเมือง คือ มาตรา 9 รัฐเคารพ และปกป้องการเคลื่อนไหวอันถูกกฎหมายของพุทธศาสนิกชนและศาสนิกชนอื่น ปลูกกระตมส่งเสริมพระภิกษุสามเณร และนักบวชของศาสนา อื่นๆ ให้เข้าร่วมในการเคลื่อนไหวที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศและประชาชน ห้ามทุกการกระทำที่เป็นการแบ่งแยกศาสนาและแบ่งแยกประชาชน และมาตรา 30 พลเมือง ลาวมีสิทธิเสรีภาพในการเชื่อถือ หรือไม่เชื่อถือศาสนา (รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว, 2534: 3,10) ฉบับปรับปรุงปัจจุบันคือ มาตรา 9 รัฐเคารพ และปกป้องการเคลื่อนไหว อันถูกกฎหมายของ พุทธศาสนิกชน และศาสนิกชนอื่น ปลูกกระตมส่งเสริมพระภิกษุสามเณร และนักบวชของศาสนาให้เข้าร่วมในการเคลื่อนไหวที่เป็นประโยชน์แก่ ประเทศและประชาชน ห้ามทุกการกระทำที่เป็นการแบ่งแยกศาสนา และแบ่งแยก ประชาชน และมาตรา 43 พลเมืองลาวมีสิทธิเสรีภาพในการเชื่อถือ หรือไม่เชื่อถือ ศาสนา (รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว, 2546: 3,16) การกำหนดแนวทางด้านศาสนาอย่างเป็นรูปธรรมดังกล่าว แสดงว่านโยบายของพรรคและรัฐบาล สปป. ลาว ให้สิทธิเสรีภาพต่อพลเมืองลาวในการเชื่อถือ หรือไม่เชื่อถือศาสนา แต่การประกอบกิจกรรมหรือการเคลื่อนไหว ทางศาสนานั้นจะต้องอยู่ภายใต้ระเบียบกฎหมายบ้านเมือง พรรคและรัฐบาลต้องการ เสถียรภาพ ความมั่นคงของประเทศ สร้างความสามัคคีของคนในชาติให้มีความเป็น ปึกแผ่นแน่นหนา จะเป็นเชื้อชาติ ศาสนาใดก็ตามให้ถือเอาประโยชน์ของชาติ เป็นสำคัญ การกล่าวเช่นนี้ก็เพื่อต้องการให้ศาสนาและศาสนิกชนช่วยสนับสนุน ส่งเสริมนโยบายของรัฐให้ปรากฏผลเป็นจริง นอกจากรัฐธรรมนูญที่กล่าวแล้ว ในเอกสารฝึกอบรมสำหรับพระสงฆ์ สามเณรยังกล่าวถึงทัศนคติของพรรคต่อศาสนา ดังนี้

1. พรรคและรัฐบาลรับรู้ว่าจะประชาชนลาวใครเชื่อศาสนาใด ก็ยังถือว่าเป็นคนลาว ศาสนิกชนของทุกศาสนาจะต้องมีสติเสมอว่า ไม่ให้พวกนักสืบหรือคนต่างประเทศมาฉวยใช้ผู้นับถือศาสนา โฆษณาแบ่งแยกเพื่อทำลายความสามัคคี ประชาชนลาวบรรดาเผ่าพันธุ์นั้นหมายถึงการทำลายประเทศของเรา
2. ศาสนาต่างๆ จะต้องทำหน้าที่ปกป้องรักษาประเทศให้มีความสงบสุข และพัฒนาให้มีความรุ่งเรือง มีส่วนร่วมในภารกิจของชาติ สร้างโครงการต่างๆ เพื่อช่วยพรรค รัฐบาล และประชาชน
3. พรรคและรัฐต้องการให้บรรดาศาสนามีความสามัคคี ปรงอดองกันเป็นหนึ่งเดียว ไม่เกิดความขัดแย้งต่อกัน พร้อมกับปกป้องรักษา สร้าง และพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองเหมือนกับนานาประเทศ เพื่อความอยู่ดีกินดีของปวงชนลาวทั้งชาติ
4. องค์การที่เกี่ยวข้องจะต้องทำหน้าที่คุ้มครองดูแลการเคลื่อนไหวของบรรดาศาสนาให้สอดคล้องกับศีลธรรม รัฐธรรมนูญ และระเบียบกฎหมายบ้านเมือง

5.พนักงานทุกภาคส่วน ผู้ที่คุ้มครองรัฐ คุ้มครองสังคมจะต้องรู้และเข้าใจ รัฐธรรมนูญ ระเบียบกฎหมายของบ้านเมือง และนโยบายของพรรคที่มีต่อศาสนา เพื่อสะดวกในการคุ้มครองดูแลการเคลื่อนไหวของแต่ละศาสนา

การผ่อนปรนความเข้มงวดทางด้านศาสนาดังกล่าว ยังส่งผลต่อหน้าที่ของ พระสงฆ์ด้วย โดยพระสงฆ์ มีหน้าที่เพิ่มขึ้น และได้รับการยอมรับจากรัฐบาลมากกว่า ช่วงพ.ศ.2513 เห็นได้จากการที่พระสงฆ์ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผยแผ่ศีลธรรม การปฏิบัติศาสนพิธี รวมถึงการสั่งสอนให้ชนเผ่าละทิ้งความเชื่อแบบดั้งเดิม ซึ่งการที่รัฐบาล สปป. ลาว ยอมรับ บทบาทของพระสงฆ์มากขึ้น ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากฐานอำนาจของรัฐมั่นคงขึ้น มากกว่า ช่วงแรกของการปกครองประเทศ หน้าที่ของพระสงฆ์สามเณรตามที่ระบุในบัญญัติการปกครองสงฆ์ พ.ศ. 2547 กล่าวว่า พระสงฆ์สามเณร หรือผู้เข้าบวชมีหน้าที่ ดังนี้ (ธรรมนูญปกครองสงฆ์ลาว, 2547: 3-4)

1.ปกปักรักษาพระพุทธศาสนา เอาใจใส่ทางด้านการศึกษาค้นคว้าธรรมะของพระพุทธเจ้า ทั้งทางด้านปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ เช่น การเรียนสวด เรียนเทศน์ ศึกษาพระธรรมวินัย และการลงสู่ภาคปฏิบัติกรรมฐานเพื่อให้เกิดมรรค และผลตามอรรถาพจน พร้อมทั้งเอาใจใส่ปกปักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณีอันดีงาม ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างแท้จริง

2.มีส่วนร่วมในการปกป้องรักษาสังคม และเทศนาสั่งสอนญาติโยมล่าว บรรดาเผ่าให้ละ ความเชื่อมงาย การเที่ยวกินอย่างฟุ่มเฟือย อบายมุข เพื่อให้สังคมมีความบริสุทธิ์ปลอดภัยน่าอยู่ มีความเสมอภาคกันต่อการปฏิบัติศีลธรรม และ ระเบียบกฎหมาย

3.การศึกษาของสงฆ์ต้องทำให้ลดการไม่รู้หนังสือ บำรุงวัฒนธรรม ปรับปรุงระบบการศึกษา สงฆ์ทั้งทางโลกและทางธรรม ให้มีทั้งทางคุณภาพ และปริมาณ เพื่อยกระดับความรู้ ความสามารถ ให้แก่พระสงฆ์ สามเณร และญาติโยมล่าวบรรดาเผ่าให้เท่าเทียมกัน

4.มีส่วนในการปรับปรุงแบบแผนการเผยแผ่ศีลธรรมในหลายรูปแบบ เช่น เทศนาตาม หนังสือใบลาน สมุด ปากเปล่า หรือปาถกถาธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับระดับความรู้ของญาติโยม บรรดาเผ่า สร้างวิปัสสนาจารย์ ฝึกอบรมวิปัสสนา กรรมฐาน ฝึกการปฏิบัติศาสนพิธี สังฆกรรมอย่าง มีระบบถูกต้องตามหลักการศึกษา และพระธรรมวินัย

5.มีส่วนร่วมค้นคว้าตำรายาพื้นเมือง ปรุงแต่งยาและนำออกมาใช้โดยผสมผสานกับยาแผน ปัจจุบัน เพื่อใช้รักษาโรคอย่างมีประสิทธิภาพ และแนะนำเผย แพร่การป้องกันโรค การรักษาอนามัย 3 สะอาด (อยู่สะอาด กินสะอาด นุ่งห่มสะอาด) ให้แก่ญาติโยมล่าวบรรดาเผ่าตามเงื่อนไขและความสามารถ นอกนี้เอาใจใส่รักษา สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ

6.มีส่วนในการใช้ประโยชน์ที่ดิน และธรณีสงฆ์ปลูกพืชกินใบ กินหมาก พืชล้มลุก พืชยืนต้น ไม้อุตสาหกรรม และกล้าเบ็ยไม้ต่างๆ แจกให้ญาติโยมนำไป ปลูกเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และ รักษาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา แหล่งน้ำ เป็นต้น ซึ่งเป็นที่อาศัยของชีวนาพันธุ์ให้คงไว้ แห่งความอุดมสมบูรณ์

7.ตั้งหน้าปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย ธรรมนูญปกครองสงฆ์ ข้อกำหนด และกฎระเบียบ สงฆ์ มติคำสั่งทางการสงฆ์ ตลอดจนโครงการดำเนินงานขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวใน ขอบเขตการจัดตั้งของตนอย่างเคร่งครัด นอกนี้ ต้องปฏิบัติตามมติคำสั่งทางรัฐการ คำรัส (คำสั่ง

กฎระเบียบของประธานประเทศ ประธานสภาแห่งชาติ ข้อบังคับของกระทรวง) และกฎหมายของบ้านเมือง

โครงสร้างการจัดตั้งของพระสงฆ์ตามธรรมนูญปกครองสงฆ์ลาว พ.ศ. 2547 ได้มีองค์กรเป็นของตนเองชื่อว่า “องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว” โดยพระมหาวิจิต สิงหาราช เป็นประธาน ซึ่งมีเครือข่ายการปกครองเป็นเอกภาพ ตั้งแต่ระดับศูนย์กลางจนถึงระดับท้องถิ่น และบริหารงานด้วยธรรมนูญปกครองสงฆ์ลาว การปกครองสงฆ์ลาวแบ่งออกเป็น 4 ชั้น คือ (ธรรมนูญปกครองสงฆ์ลาว, 2547: 5-6)

1. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวชั้นศูนย์กลาง
2. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวชั้นแขวง นครหลวง และเขตพิเศษ
3. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวชั้นเมือง
4. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวชั้นวัด

ในองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวแต่ละชั้นประกอบไปด้วยคณะผู้แทน ตามจำนวนลดหลั่นกันไป เช่น องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวชั้นศูนย์กลาง ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน หัวหน้าคณะกรรมการบริหาร หัวหน้าคณะห้องการ คณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการบริหารงานประจำศูนย์กลางองค์การ พุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ประกอบด้วย ประธาน 1 รูป รองประธาน 5 รูป หัวหน้าคณะกรรมการบริหาร 4 รูป หัวหน้าคณะห้องการ 1 รูป ส่วนคณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการบริหารงานประจำศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ให้มีตามจำนวนที่เหมาะสม ซึ่งการบริหารงานขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว

มี 4 ภารกิจหลัก คือ ภารกิจปกครองสงฆ์, ภารกิจศึกษาสงฆ์, ภารกิจเผยแผ่ศีลธรรม และปฏิบัติกรรมฐาน และ ภารกิจสาธารณูปการ

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวชั้นแขวง ชั้นเมือง และชั้นวัด มีโครงสร้างการบริหารที่เหมือนกัน โดยมีกรรมการคณะสงฆ์ประจำประธาน รองประธาน จำนวนลดหลั่นลงไปตามขนาด ขอบเขต องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวจึงได้จัดแบ่ง หน้าที่ในการทำงาน เพื่อให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และได้รับผลตามความต้องการขององค์การ ดังนี้ ภารกิจปกครองสงฆ์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลต่างๆ ทางด้านพุทธศาสนา เก็บสถิติพระสงฆ์สามเณร ตลอดถึงศาสนสมบัติอื่นๆ อย่างครบถ้วนและถูกต้องกับความเป็นจริง จากนั้นรายงานให้สายใยการจัดตั้งชั้นสูงกว่าได้ทราบอย่างเป็นระบบในแต่ละปี เสริมขยายบทบาทในการคุ้มครองพุทธศาสนา และปกครองสงฆ์ให้ดีขึ้นบนพื้นฐาน ธรรมนูญปกครองสงฆ์ ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาไว้ซึ่งความบริสุทธิ์ของพระพุทธศาสนา

พระสงฆ์สามเณร พุทธศาสนิกชนและศาสนิกชนลาวบรรดาเผ่าจะต้องมีส่วนร่วมในภารกิจของชาติ คณะองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวตั้งแต่ชั้นศูนย์กลางจนถึงชั้นรากฐาน (เจ้าอาวาสวัด) ต้องปฏิบัติศาสนกิจ เช่น การลงอุโบสถสังฆกรรม และการทำกิจวัตรอื่นๆ ซึ่งเป็นการตรวจตราการประพฤติปฏิบัติต่อพระธรรมวินัย ของคณะองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว และพระสงฆ์สามเณรทั่วไป นอกจากนั้น เอาใจใส่ปรึกษาหารือ ประสานสมทบการทำงานกับแนวลาวยุคสร้างชาติ และอำนาจการปกครองฝ่ายบ้านเมืองที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นคว้าวางระเบียบการและการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่พระสงฆ์สามเณรล่วงละเมิดต่อพระธรรมวินัย และกฎระเบียบของสงฆ์ ภารกิจศึกษาสงฆ์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการค้นคว้า และวางแผน เพื่ออบรมแนวคิดของนักเรียนนักศึกษาสงฆ์ ให้มีความเชื่อมั่นต่อการประกอบศาสนกิจ และมีความหนักแน่นในการปฏิบัติธรรมวินัยสงฆ์ และระเบียบกฎหมาย

ของรัฐ ค้นคว้าและวางแผนยุทธศาสตร์การศึกษาสงฆ์แต่ละช่วงเวลา เพื่อผ่านการประชุมสภาบริหาร การศึกษาสงฆ์ และการประชุมใหญ่องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว รับรองเอา เพื่อเป็นแนวทางรวม ของการศึกษาสงฆ์ ค้นคว้าสรรหาบุคลากร ฝ่ายพระสงฆ์มาเป็นผู้บริหารการศึกษาสงฆ์แต่ละชั้นให้ เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถที่เป็นจริง ปลูกระดมแนวคิดของพระสงฆ์ สามเณรที่สังกัดในสาย การศึกษาสงฆ์ ให้มีความรับผิดชอบต่อการกิจการศึกษาพุทธศาสนา และต้องมีความเสียสละสูงต่องาน การศึกษาสงฆ์ ตรวจตราและตรวจการการศึกษาสงฆ์ทั่วประเทศว่าได้ ปฏิบัติงานถูกต้องตาม ข้อกำหนด กฎระเบียบขององค์การศึกษาสงฆ์ศูนย์กลาง รวบรวมข้อมูลความต้องการปรับปรุง และ พัฒนาการศึกษาสงฆ์เสนอให้คณะประจำศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เพื่อขอ ความเห็นทางด้านหลักวิชาการ เพื่อส่งให้คณะศึกษาสงฆ์ ศูนย์กลางดำเนินการต่อไป จัดตั้งนำพาใน การรวบรวมทุนเข้ามูลนิธิการศึกษา สงฆ์ศูนย์กลาง เพื่อใช้จ่ายในงานบริหาร งานวิชาการ และงาน ก่อสร้างพื้นฐานการศึกษาสงฆ์ ติดตามและตรวจตราการก่อสร้างพื้นฐานการศึกษาสงฆ์ในทั่วประเทศ เสนอบประมาณการเคลื่อนไหวประจำปีกับศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว และแนวเวลา สร้างชาติ เสนอแผนการพั่วพันและร่วมมือกับต่างประเทศ พัฒนาการของการศึกษาสงฆ์ลาว

ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันพระสงฆ์สามเณรนอกจากเรียนรู้พุทธธรรมด้วยตนเองแล้ว ยังได้นำเอา หลักศีลธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ตนได้เรียนรู้ขึ้นไปเทศนา เผยแผ่เข้าใจจิตใจของชาวลาวยุคใหม่ การศึกษา ค้นคว้าหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าประสานสมทบใส่แนวทางนโยบาย เปลี่ยนแปลงใหม่ของพรรค รัฐบาล แต่ละระยะและศีลธรรมของยุคสมัย เพื่อนำไปเผยแผ่ให้ศาสนิก ชนรับรู้ เข้าใจ แล้วนำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง งานเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานนั้นถือว่าเป็นกิจ ของสงฆ์จะต้องทำ เพื่อปรับปรุงวิธีการเผยแผ่และศึกษาอบรมให้ถูกต้องสอดคล้องกับกาล สถานที่ เพื่อให้ศาสนิกชนเข้าใจหลักธรรมทางพุทธศาสนา โดยศูนย์กลาง องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ได้ จัดตั้งการฝึกอบรมทั้งทางคัมภีร์ (ธรรมาจารย์ หรือกิจด้านการเล่าเรียน) และวิปัสสนาธุระ (ธรรมาจารย์ เจ้ากรรมวาจา กิจด้านการ บำเพ็ญภาวนาหรือเจริญกรรมฐาน) นอกจากนั้น คณะองค์การพุทธ ศาสนาสัมพันธ์ ลาวชั้นต่างๆ จะต้องส่งเสริมงานเทศนาเผยแผ่ธรรมให้ถึงโรงเรียน โรงพยาบาล จัดการปาฐกถา สนทนาธรรมทางสถานีวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และด้วยวิธีการ อื่นๆ ที่เหมาะสม เพื่อให้กลุ่มคนในสังคมได้รู้ถึงบาปบุญคุณโทษ ประโยชน์และมีใช้ประโยชน์ กรรมวิธีการ สาธารณูปการ มีหน้าที่ปกปักรักษาศาสนสมบัติ ได้แก่ พระธาตุเจดีย์ หอพระไตรปิฎก ศาลาโรงธรรม เป็นต้น หากมีการชำรุดต้องบูรณะ โดยการรักษารูปทรง ค่าโครงสร้างเหมือนเดิม ปกปักรักษาจิตรกรรม ได้แก่ ศิลปะ รูปวาด รูปแกะสลัก อนุสาวรีย์หินของสงฆ์ เช่น ที่ดินของวัด สิ่งก่อสร้างในวัด เงินคลัง ของวัด เป็นต้น ห้ามยกย้าย และนำไปแลกเปลี่ยนซื้อขาย ปกปักรักษาพระพุทธรูป เทวรูป และ วัตถุสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ โดยการทำบุญแล้วนำไปเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ปกปักรักษาหนังสือโบราณ และส่งเสริมให้พระสงฆ์เขียนโบราณ ด้วยตัวธรรมมากขึ้น หรือคัดลอกตัวธรรมใส่สมุดกระดาษ โดย รักษาอักขระเดิมไว้เพื่อปกปักรักษาพื้นฐานวัตถุที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม จาริตประเพณี กรรมวิธีการสาธารณูปการและคณะองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ได้สมทบกับองค์การจัดตั้งพรรค รัฐบาล หรือแนวเวลาสร้างชาติ นำพาบูรณปฏิสังขรณ์ สร้างวัดวาอารามขึ้น เช่น โบสถ์ ศาลาโรงธรรม พระพุทธรูป ประตูโขง กำแพงวัด พระธาตุเจดีย์ กุฏิวิหาร โรงเรียน สุขศาลาประจำหมู่บ้าน สำนักงานห้องการปกครอง บ้าน ถนนหนทาง ให้สวยสดงดงามเป็นที่น่าชื่นชม พึงพอใจของ ประชาชน และผู้มาเยือนที่ได้พบเห็น ซึ่งงานดังกล่าวนี้ทางกรรมวิธีการสาธารณูปการ และคณะ

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวในแต่ละชั้นได้เอาใจใส่ นำพาพระสงฆ์ สามเณร และญาติโยมร่วมกัน ทำและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ยังได้ชี้แนะแต่ละวัดให้เอาใจใส่วัดวาอารามด้วยการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ผล ต้นไม้เป็นยา ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อมหาชน ส่วนพระสงฆ์ต้องเป็นเจ้าการแนะนำสั่งสอน ประชาชนให้เอาใจใส่ต่อการปลูกต้นไม้ รักษาป่า รักษาสิ่งแวดล้อม ให้คงความอุดมสมบูรณ์ต่อไป หากกล่าวโดยสรุปแล้ว ในประเด็นเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและพุทธศาสนาในลาวในช่วงเวลาที่พรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้ปกครองประเทศ ตั้งแต่พ.ศ.2518 จนถึงปัจจุบัน รัฐบาล สปป. ลาว ได้ปรับปรุงโครงสร้างการปกครอง บริหารสงฆ์ให้เป็นเอกภาพ และอยู่ในความดูแลอย่างใกล้ชิด มีนโยบายเข้มงวดต่อ พุทธศาสนาเพียงระยะสั้นๆ คือในช่วงสี่ปีแรกแห่งการปกครอง เนื่องจากอุดมการณ์ทางการเมืองเข้มข้น และเสถียรภาพทางการเมืองยังไม่มี ความมั่นคง แต่ภายหลัง พ.ศ.2523 ทุกอย่างก็เริ่มเข้าสู่ภาวะปกติเป็นลำดับมาจนกระทั่งถึงพ.ศ.2534 รัฐบาลได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญปกครองประเทศ ซึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีมาตรา 9 และมาตรา 30 กล่าวถึง นโยบายของรัฐต่อศาสนาไว้อย่างชัดเจน และเริ่มต้นกับการให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เกี่ยวกับศาสนา การที่พรรคและรัฐบาลมีอำนาจปกครอง บริหารประเทศได้นั้นแรงหนึ่งก็มาจากการสนับสนุนของ ศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พุทธศาสนา เมื่อการต่อสู้ได้รับชัยชนะสำเร็จและบ้านเมืองอยู่ในภาวะ ปกติแล้วควรที่จะมีส่วนร่วมอบรมศีลธรรมให้แก่ประชาชนบรรดาเผ่า ให้เป็นพลเมืองที่ดี พร้อมทั้ง สนับสนุนองค์การสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์เข้าร่วมในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรือง โดยการ นำเอาหลักธรรมในพุทธศาสนาไปเผยแผ่ เทศน์ให้ประชาชนเข้าใจถึงศีลธรรม จริยธรรม และ วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและพุทธศาสนาสมัยสังคมนิยม ในลาว

สรุปผล ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การปกครองระบอบสังคมนิยมมิวนิสต์ส่งผลต่อพระสงฆ์ลาวเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการนำอุดมการณ์สังคมนิยมลัทธิ มาร์กซ-เลนิน มาใช้ปกครองโดยรัฐบาลระบุในรัฐธรรมนูญ การ ดำเนินการของรัฐบาลเช่นนี้ ก่อให้เกิดผลดีในการจัดระเบียบสงฆ์ลาวและสิ่งทีเอื้อให้การถูกจัด ระเบียบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยนั่นคือพุทธศาสนาใน สปป.ลาว มีนิกายหินยานนิกายเดียวจึงไม่ สร้างความแตกแยกในคณะสงฆ์ลาว พ.ศ. 2506 ทางรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรลาว และคณะสงฆ์ ลาวได้ติดต่อขอพระเถระฝ่ายไทยไปช่วยจัดระบบการศึกษาพระปริยัติธรรมในราชอาณาจักรลาว ทางรัฐบาลไทยโดยกรมการศาสนาได้เสนอพระธรรมวรนายก อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัยเป็นหัวหน้าคณะธรรมทูตไทยไปจัดการศึกษาในราชอาณาจักรลาว ซึ่งเรื่องนี้ รัฐบาลไทย และมหาเถรสมาคมก็ได้มีมติเห็นชอบด้วย พระอนุจรที่ติดตามหัวหน้าธรรมทูตไปในคราวนี้คือ พระ มหายุภูมิ ปณัญญาชีโร พธ.บ. พระมหาพิมล ปภสฺสโร พธ.บ.กับนายแก้ว แต่งอ่อน เป็นไวยาวัจกร ตำแหน่งของคณะสงฆ์ลาวเหมือนกันกับตำแหน่งสงฆ์ของไทยดังนี้ พระยอดแก้ว คือ สมเด็จ พระสังฆราช, พระลูกแก้ว คือ สมเด็จพระราชาคณะ, พระหลักคำ คือ พระราชาคณะ, พระครู ผู้เป็น พระครูได้ต้องมีพรรษาครบ 10 แล้ว, พระชาจะต้องมีพรรษา 5 ขึ้นไป, พระสมเด็จ จะต้อง มีพรรษา ครบ 3 พรรษาแล้ว จึงควรศึกษาเปรียบเทียบพุทธศาสนาในลาวและไทยเพิ่มเติม

บรรณานุกรม

- กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม. (2543). **ประวัติศาสตร์ลาว (ตีกด้าบั้น-ปัจจุบัน)**. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
- เกรียงไกร เกิดศิริ. (2554). **ภูมิหลังการตั้งถิ่นฐานกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ลาวและการเคลื่อนย้ายสู่ประเทศไทย. หน้าจั่ว**, 7 (กันยายน 53-สิงหาคม 54), 83-132.
- จำนง ทองประเสริฐ. (2534). **ประวัติศาสตร์พุทธศาสนาในเอเชียอาคเนย์**. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำคुरुสภา.
- จิราภรณ์ ตันรัตน์กุล(แปล). (2544). **กึ่งศตวรรษในหมู่คนไทยและคนลาว**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ดาร์รัตน์ เมตตาริกานนท์. (2553). **งานเขียนทางประวัติศาสตร์ประเภทชีวประวัติในลาว : การศึกษาจากเอกสารช่วงค.ศ.1957-2010**. สังคมลุ่มน้ำโขง, 6(1), 32-33.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2540). **พระพุทธศาสนาในเอเชีย**. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- ไพรัตน์ สุกิจบุญ. (2553). **แลลาว**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : อทิตตา.
- วรฉัตร เจริญผล. (2548). **พุทธศาสนาและการเมืองลาวภายใต้ระบอบคอมมิวนิสต์ 1975-1998**. สารนิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมบุญ สุกสำราญ. (2534). **พุทธศาสนากับความชอบธรรมทางการเมืองกรณีเปรียบเทียบประเทศไทย ลาว และกัมพูชา**. (งานวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 25). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สภาแห่งชาติ. (2534). **รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว**. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
- สุรัชย์ ศิริไกร. (2548). **การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองลาว**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ:โครงการจัดพิมพ์คปไฟ.
- อีแวนส์, แกรนท์. (2549). **ประวัติศาสตร์สังเขปประเทศลาว**. (ดุซนีย์ เฮย์มอนด์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้งติ้ง เฮ้าส์.